

GAZETA

MAZILILOR ȘI RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară:

Pe an 6 cor.—
Pe șase luni 3 cor.—
număr 30 bani.

Abonamentul în România
și străinătate:

Pe an 8 lei.—
Pe șase luni 4 lei.—

Redacția și Administrația: Cernăuți, Str. Metzger 8.

INTRECERE PATRIOTICĂ.

Sentimentele opiniei publice din România, dela războiul balcanic încoace și mai ales după pacea dela București, s'au cam înstrăinat, în ce privește politica externă, de politica austrofilă urmată până atunci de România. Cauza e că România s'a crezut prea puțin sprijinită în diferendul ei cu Bulgaria. Dară și alte momente au fost hotărâtoare, mai ales însă soarta vitregă a Românilor din Ungaria și din Transilvania. S'au ridicat și voci că și Românii din Bucovina nu sunt tratați după drept și dreptate, lăsându-se ei pradă slavizării și încercându-se a schimba caracterul istoric românesc al bisericii lor în favorul Rutenilor.

Pentru a rectifica părerile ce se afirmau în România privitor la Românii bucovineni, și pentru a determina opinia publică să nu devie, din puțin simpatică, chiar dușmănoasă Austriei, d. Onciul, din inițiativa proprie, sau îndemnat de guvern, a trimis faimosul său articol la „Viața Românească“ din Iași, în care se susține, nici mai mult nici mai puțin, că Bucovina la încorporarea ei la Austria a fost trei șferturi ruscă, că noi romanizăm pe Ruteni, și că o ducem foarte bine. Dacă acum persoana d-lui Onciul, în urma legăturilor d-sale cu Rutenii, prin ținuta frivolă în chestii naționale a organului său „Foaia Poporului“, nu a fost potrivită pentru a molcomi spiritele din Regat, atunci felul cum acest domn a căutat să pledeze cauza Austriei, adică mai mult cauza Rutenilor, a revoltat

direct pe toți, și atunci a urmat, în adunarea Ligei culturale și cuvântarea d-lui Bogdan-Duică, care, afirmărilor d-lui Onciul, le-a opus date luate din discursurile deputaților bucovineni în corpurile noastre legiuitoare, date ce ilustrează că Românii din Bucovina au destul de suferit în privința națională.

Discursul d-lui Bogdan-Duică, desigur, nu a putut să fie primit de presa austriacă cu entuziasm, și atunci s'au făcut la noi fel de fel de încercări pentru a desminți afirmările neplăcute guvernului nostru. S'a apelat și la Românii bucovineni, dintre cari unii s'au grăbit a răspunde, alții, neavând informații exacte, și nefiind persoane politice, au refuzat a da „interviewuri“. Organele democrațiilor noastre, „Foaia Poporului“ și „Wahrheit“, în articolele gălăgioase, au căutat să afirme mai departe teoriile d-lui Onciul, argumentându-le cu declamații patriotice, și, nelipsind a exploata prilejul în favorul partidului lor și în dauna partidului apărărist, dară tot odată în dauna cauzei românești din Bucovina și spre folosul Rutenilor Partidul naționalist (apărărist), după ce a arătat, într'un articol strivitor pentru democrați, că instigatorii adevărați ai demonstrațiilor dela Ligă au fost democrații, s'a prezentat în deputațiune la guvern pentru a declara că nu stă în nici o legătură cu domnii dela Ligă și că e pătruns de neclintită loialitate față de tron și împărăție. A fost un fel de concurență de patriotism, în care și democrații, ei între ei, căutau să se întrecă, înțelegând să fie acela dintre ei cel mai bun patriot, care va dovedi mai bine că — Bucovina e ruteană din timpuri străvechi! Of, domnilor democrați, cu ce v'a greșit țara aceasta — am vrut să zic nenorocită, dar mi-i frică să nu fiu acuzat de d-v. ca trădător — că vă năpustiți așa de înverșunat asupra ei, pentru a-i schimonosi înfățișarea ei istorică, unde vă este cugetul de o faceți să sufere nevinovată, împrôsând-o cu tot veninul ce agonia partidului vostru vă scoate din inima plină de amar pe buzele blasfemătoare!

Dar, declamarea nouă nu ne place, să revenim la realitatea faptelor. Să vedem mai întâiu, ce poate zice un Român din Bucovina, adus în situația neplăcută, de-a se exprima într'o chestie atât de delicată, în public sau în fața comisarului guvernial? După modesta noastră părere, el, dacă s'a resgândit puțin, poate doar atâta spune: Nu am dorit, și cu atât mai puțin am cerut un amestec al fraților din Regat în trebile noastre bucovinene. Dacă nu mi-o credeți, și puneți la îndoială credința mea, puteți să mă puneți la jurământ, și vă asigur că jurământul meu nu va fi strâmb. Poporul căruia îi aparțin, va trimite ca până acuma, cu tragere de inimă,

soldați pe câmpul de luptă pentru patrie, va da birul cătră stat și va manținea ordinea cum o cere legea. Încolo, ce privește conferența d-lui Bogdan-Duică, după cât sunt informat despre ea, ea e numai informativă, și nu e ațîțitoare contra Austriei și cred că, dacă ar fi fost ținută la Ateneu și nu într'o adunare a Ligii, și încă nu în aceeași adunare unde s'a vorbit de barbarismul unguresc, dușmanul și tiranul naționalităților din Ungaria, ea nu ar fi provocat manifestări contra Austro-Ungariei, cari au produs la noi atâta nervositate și ne-a creat și nouă Românilor bucovineni, o situație încâtva penibilă....

Dar, mai este un moment care îndeosebi trebuie relevat: d. Onciul s'a adresat publicului din România în chestia bucovineană, emițând păreri ce stau în contradicție cu adevărul istoric și cu stările factice din prezent. Ce e deci mai natural ca d. Bogdan-Duică, un bun cunoscător al Bucovinei, să rectifice în fața aceluiaș public, așa cum i-s'au prezentat lucrurile din date statistice și din procesele verbale stenografice ale Dietei și Parlamentului nostru? Cine poartă deci vina că Liga a „demonstrat“? Oare nu d. Onciul care din prea mare dragoste pentru Ruteni, s'a prefăcut așa zicând în agent provocător, scriind în „Viața Românească“ un articol pe care opinia publică din România nu putea să-l lase fără răspuns? Poate că și din cauza aceasta „democrații“ noștri fac atâta sgomot cu învinuirile din lipsa de patriotism la adresa altora, pentru ca să nu se bage de samă că, la urma urmelor, tot ei sunt cu musca pe căciulă.

Între cei cari sunt învinuiți de democrați pe tema aceasta, e și gazeta noastră. Ni se reproșează că și noi am lucra la stricarea relațiilor între Austria și România. La aceasta putem doar atâta să răspundem: nu putem înțelege iubirea de patrie așa, ca să cedăm, din sentimentalism patriotic, dușmanilor noștri etnici ceea ce e al nostru, nu ne putem jertfi Rutenilor, pentrucă Rutenii nu sunt „patria“, ci trebuie să ne afirmăm și să apărăm ființa noastră națională, așa cum oricare popor ce se respectă o face. Și ceea ce scriem, în lupta pentru drepturile noastre, nu o facem ca să fim auziți „dincolo“, ci ca să fim ascuțați în țara noastră, de stăpânirea noastră, și pentrucă credem că numai luptând putem dobândi ceva. Că plângerile noastre pot fi auzite și „dincolo“, aceasta nu e un motiv pentru a părăsi lupta, cu atâta mai mult că avem experiența că opinia publică și guvernele române, de atâtea decenii de când noi ne „bocim“, nu s'au prea interesat de soarta noastră. La urma urmelor poate tocmai de aceea că auziau că

nu ne merge prea bine, nu voiau să știe de noi, și abia când au auzit dela d. Onciul că ne merge foarte bine, au prins dragoste de noi. Mai știi ce egoiști vor fi și Dacoromânii ceia! O fi să le spunem vorba românului: să-mi lingi buzele când îs amare, că dacă-s dulci, mi le-oiu linge eu singur.

Vorbind, însă, serios, putem afirma că trebile noastre interne bucovinene n'au avut aproape nici o influență asupra relațiilor internaționale dintre Austria și România, deși apariția unei influențe nu e exclusă, precum la timpul său, când numirea lui Manasterski ca vicar coincide cu deviarea politicii României dela finuta austrofilă de până atunci, s'a relevat (vezi interviewul d-lui Isopescul-Grecul, care desigur nu e antiaustriac), că ar putea să pară unora că la noi politica externă are o influență asupra celei interne.

La ce se reduce dar toată alarma dată de „Foaia Poporului“? Pur și simplu la o exploatare a situației, nu numai de-a se pune bine ca partid la guvern și de-a primi bani (vorba d-lui Greciuc: trebuie să cauți de unde trăiești), ci și în vederea procesului în afacerea întreprinderilor industriale care pare că în curând se va judeca. Democrații compromițați în acele întreprinderi sperează probabil că justiția îi va achita mai lesne dacă își vor da apariția unor mari bărbați de stat, salvatori ai patriei periclitată, uitând că ei o periclitează înșiși, dacă prezintă în ochii lumii Bucovina ca rutenească, căci în felul acesta îi fac gust Rusiei și la această țară „pravoslavna“.

Relațiile cu România le dorim și noi bune, din mai multe motive: culturale și economice, însă cu o tactică ca cea a democrațiilor nu le putem îndrepta, și nici în alt mod nu avem putința a o face, de oarece aceasta nu e de competența noastră. Să o facă d. Berchtold și Ungurii săi.

Chestia școlii din Mihalcea.

— **Emisul ministerial.** —

K. k. Bezirksschulrat Czernowitz.
Z. 5008/14.

Czernowitz, am 2. Mai 1914.

Mihalce, Organisation der
dortigen öffentl. Volksschule.

An den Gemeindenvorstand in Mihalce.

Über den Rekurs der Gemeinde Mihalce gegen den Systemisierungserlaß des k. k. Landesschulrates vom 22. Juli 1913 Z.

115 62, betreffend die Organisation der dortigen öffentlichen Volksschule, wird dem Gemeindevorstande zufolge Erlasses des k. k. Landesschulrates vom 19. März 1914 Z. 3872 folgendes eröffnet:

Wie das k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht laut Erlasses vom 18. Februar 1914 Z. 57.640 ex 1913 aus den Gegenstandsakten entnommen hat, sucht die Gemeinde Mihalce seit dem Jahre 1904 wiederholt um die Errichtung einer öffentlichen allgemeinen Volksschule mit rumänischer Unterrichtssprache an und wurde auch die dortige öffentliche Volksschule mit ruthenischer Unterrichtssprache seit Jahren von keinem einzigen Kinde besucht.

Auch zu Beginn des laufenden Schuljahres verlangten die Bewohner von Mihalce für sämtliche dort schulpflichtigen Kinder die rumänische Unterrichtssprache während für die ruthenische Unterrichtssprache nicht ein einziges Kind angemeldet wurde.

Nichtsdestoweniger wurde mit Rücksicht auf den Systemisierungserlaß des k. k. Landesschulrates vom 22. Juli 1913 Z. 11.562 vom Bezirksschulrat in Czernowitz auf Grund des Sitzungsbeschlusses vom 13. September 1913 für 4 Klassen der öffentlichen Volksschule in Mihalce die ruthenische und nur für 2 Klassen die rumänische Sprache als Unterrichtssprache bestimmt.

Hiebei wurde also entgegen der Bestimmung des § 2 der Schul- und Unterrichtsordnung auf den Wunsch der Gemeinde Mihalce, beziehungsweise der Eltern der schulpflichtigen Kinder, keine Rücksicht genommen, sondern die Unterrichtssprache lediglich auf Grund des Volkszählungsergebnisses vom Jahre 1910 festgestellt.

Abgesehen nun davon, daß es immerhin mißlich ist, die Errichtung einer Volksschule auf Verhältnisse aufzubauen, die vor einer Reihe von Jahren erhoben wurden, beziehungsweise deren derzeitiger Fortbestand somit nicht außer Zweifel steht, ist andererseits nicht ersichtlich, warum auf die wiederholt geäußerten Wünsche der Gemeinde und der maßgebenden Faktoren, der Eltern der schulpflichtigen Kinder, kein Gewicht gelegt wurde.

Das k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht hat sich deshalb veranlaßt gesehen, die erwähnte Entscheidung des k. k. Landesschulrates, soweit sie die Feststellung der Unterrichtssprache für diese Schule nur vom Ergebnisse der Volkszählung des Jahres

1910 abhängig macht, außer Kraft zu setzen und zu bestimmen, daß über die Unterrichtssprache der mehrgenannten Volksschule eine neuerliche, alle hierauf Einfluß habenden Umstände berücksichtigende Entscheidung seitens des k. k. Landesschulrates zu treffen ist.

Über die Einlangung dieses Bescheides ist ein Auszug aus dem dortämtlichen Gestionsprotokolle sofort hierher vorzulegen.

Der Vorsitzende :

W. Krahl m. p.

Pe românește :

Consiliul școlar c. r. al districtului Cernăuți.

Nr. 5008/14

Mihalcea, Organizația școlii
primare publice de acolo

Cătră primăria din Mihalcea.

Referitor la recursul comunei Mihalcea împotriva emisului de sistemizare al consiliului școlar c. r. al țării din 22 Iulie 1913 Nr. 11562, relativ la organizarea școlii primare publice de acolo, i-se aduc la cunoștință primăriei, în urma emisului consiliului școlar c. r. al țării din 19 Martie 1914 Nr. 3872, următoarele :

„Ministerul c. r. de Culte și Instrucție aflând din actele în chestie că comuna Mihalcea, dela anul 1904 încoace, cere de repetite ori înființarea unei școale primare publice cu limba de instrucție română, aflând mai departe că școala poporală publică de acolo, cu limba de instrucție ruteană, nu e cercetată de nici un singur copil ani de rândul;

Că și la începutul anului școlar curent locuitorii din Mihalcea au cerut pentru toți copiii obligați să cerceteze școala de-acolo limba română ca limbă de instrucție, în vreme ce pentru limba ruteană n'a fost anunțat nici un singur copil;

Că cu toate aceste, în urma emisului de sistemizare al consiliului școlar de țară din 22 Iulie 1913, Nr. 11.562, s'a hotărât de consiliul școlar districtual, cu deciziunea din 13 Septembrie 1913 pentru 4 clase ale școalei poporale publice în Mihalcea limba ruteană ca limbă de instrucție și numai pentru 2 clase cea română;

Că, în cazul acesta, în contradicere cu dispozițiunea § 2 al regulamentului pentru școale și învățământ, nu s'a luat în considerare dorința comunei Mihalcea, respective a părinților copiilor obligați să cerceteze școala, ci că limba de instrucție s'a stabilit numai pe baza recensământului din 1910;

Că, abstragând chiar dela faptul că nu e cu cale a se întemeia o școală poporală pe împrejurări anchetate înainte de mulți ani,

care în prezent s'ar putea trage eventual la îndoială, nu e evident de ce nu s'au luat în samă repețitele dorințe ale comunei și ale factorilor competenți, adică ale părinților copiilor obligați să cerceteze școala;

Prin urmare, Ministeriul c. r. de Culte și Instrucție prin emisul din 18 Februar 1914 ex 1913 se vede îndemnat să înlătore numita deciziune a consiliului școlar c. r. de țară, întrucât stabilirea limbei de instrucție pentru aceasta școală se face atârnatore numai de rezultatul recenzământului din 1910, și să hotărască ca Consiliul școlar c. r. de țară să ieie o nouă deciziune privitor la limba de instrucție a adese citatei școale, luându-se în samă toate împrejurările care se referă la această chestie.

Despre primirea acestui act să ni se trimită imediat un extras din protocolul de gestiune dela biroul de acolo.

Președintele: W. Krahl m. p."

Publicăm emisul Ministeriului în original și în traducere, fiind hotărîrea aceasta de o importanță foarte mare pentru noi Români. Emisul acesta e important nu numai prin faptul că însemnă o biruință a unor săteni ce știu lupta pentru un drept al lor, dar și prin împrejurarea că autoritatea cea mai înaltă s'a putut încredința câte piedici au întimpinat Mihălcenii și cât timp au trebuit să aștepte (dela 1904—1914) până ce s'a rezolvit cererea lor. Din emisul acesta mai vedem că în Viena se judecă mai obiectiv și cu sânge rece în chestii naționale.

Impertinențe ucraine.

Dela suspiciuni publicate în diferite rânduri în gazetele lor „Nowa Bukowyna“ și „Bukowiner Post“ prin care Rutenii caută să discrediteze în fața autorităților politice mișcarea de redeşeptare a Românilor pe terenul școlar, ca autoritățile, îndemnate de suspiciunile ucraine, să pornească goana contra Românilor pe motivul că acțiunea școlară ar fi sprijinită de aiurea, au trecut renegații noștri din tabăra ucraină în timpul din urmă de dreptul la acuzare de iredentism la adresa Românilor. Cu toate că suspiciunile amintite nu puteau aduce nici o umbră de dovadă, totuș guvernul le-a atribuit oareșcare importanță, cu atât mai mult că paralel cu aceste suspiciuni, răspândite în publicitate prin gazetele lor, mergeau mână în mână și șoaptele bașrenegatului Coco Wassilko, că „Românii capătă bani din București“ pentru școalele lor, șoapte

aduse de repetite ori la urechile celor mai înalți funcționari ai guvernului din Cernăuți. În gazetele „ucraine“ puteai ceti odinioară că Românii de aceea luptă cu succes contra Rutenilor „pentru că din izvoare necunoscute li vin bani din belșug“. Coco însă era mai concret și șoptea guvernului în taină: „Românii au căpătat 47 de mii de franci din București pentru școalele particulare“. Taman 47 de mii, nici un ban mai puțin. Îl asigurăm pe cuconul Wassilko că dacă Românilor li-ar curge miile așa de ușor atunci ei, pe lângă cele 14 școale ce le susțin din sărăcia lor, ar mai deschide încă vre-o 20 de școale particulare.

Neizbutind adevărate încercările slugilor lui Coco de-a compromite dela început în existența lor școalele noastre particulare cu mijloace teroristice precum: spargerea ferestilor, amendarea părinților și interogarea lor severă pe la prefecturi, atunci chestia iredentismului, țesută cu iscusință, îi părea lui Coco că de bună samă nu va da greș. Doar el a încercat mijlocul acesta față de „Rutenii bătrâni“ care s'a probat așa de bine. El a și strigat odată în gura mare că va face cu Românii, ceea ce a făcut cu aceștia. Față de Rușii bătrâni, da, a reușit de minune planul lui Wassilko pentru că aceștia nu pot face nici un pas fără ajutorul rublelor moscalești și, în fine, ei într'adevăr s'au dovedit ca niște agenți ordinari cari stau în slujba moscalilor.

Altfel e la Români. Aceștia sunt loiali, cum a afirmat Wassilko singur mai dăunăzi în delegațiuni, deși cu rezervă privitor la intelectuali, și nu caută alta decât ca în marginile legilor să li se asigure dezvoltarea lor cultural-națională. Și întru urmărirea scopului acestuia nu caută Românii mijloace și sprijin decât în averea și în puterile lor proprii. Iată de ce toate denunțările lui Wassilko înaintea autorităților direcționiste trebuiau să se dovedească ca lipsite de temei.

Dar e fapt constatat că bașrenegatul Wassilko a insistat în diferite rânduri pe lângă guvern cu denunțările sale, și guvernul a și făcut anchete pe tema aceasta. Mai întâiu cutare consilier guvernial și-a exprimat mirarea în fața președintelui societății pentru cultură, cu ce mijloace se vor susține școalele particulare. După aceasta s'au pornit la porunca guvernului anchete, făcute de către jandarmerie pe la conducerile câtorva școale particulare de-ale noastre. Se puneau de regulă următoarele întrebări conducătorilor școlari: 1) Cine susține școala? 2) Nu capătă școala bani din România? Ce ținută observă corpul didactic al școlii față de România?

Aceasta au produs intrigile lui Coco Wassilko contra Românilor. El s'a convins însă, spre rușinea lui, că intrigile sale n'au reușit, pentrucă cercetările făcute n'au putut da de urma nici unui singur franc românesc. Poate vor urma să fie făcute cercetări și pe lângă societățile culturale românești, dar Românii sunt gata ori și când la cele mai severe cercetări. Având mâni curate, n'au de ce se teme.

Nu demult au avut loc manifestațiile „Ligei Culturale“, unde s'a vorbit și despre nevoile Românilor bucovineni pe terenul cultural. Cei dela „Foaia Poporului“ au găsit prilejul potrivit de a lovi în „Viața Nouă“ și cei din jurul ei pentru a-i discredita pe aceștia și a-și cârpi singuri reputația ca în felul acesta să ajungă partidul democraților iarăș la vază și putere. „Viața Nouă“ e acuzată că a instigat „Liga Culturală“ de a face proteste contra Austriei și a contribuit în așa fel la stricarea raporturilor de prietenie între Austro-Ungaria și România. Foile ucraine „Bukowiner Post“ și „Nowa Bukowyna“ care trăiesc într'o armonie perfectă cu „Foaia Poporului“ unde e vorbă de combaterea intereșelor românești, îi țin hangul „organului partidului țărănesc“ și pornesc, pe tema aceasta, o goană nebună contra partidului „naționalist“ și a organului său. Dar și Coco Wassilko care visa mai înainte că va nimici întreg poporul românesc din Bucovina cu intrigile sale, se mărginește și el la urma urmelor de a combate numai partidul acesta și îndeosebi pe preoți și intelectuali tot pe motivele indicate de „Foaia Poporului“. „Nowa Bukowyna“, însă, fiind mai isteată decât celelalte două tovarășe de luptă, află că Liga Culturală protestează contra guvernului austriac de hatârul moscalului și că indirect și „Viața Nouă“ e angajată în slujba moscalilor și fiindcă, după concepțiile ucrainilor și ale lui Coco, pretutindenea trebuie să fie la mijloc acel nervus rerum care e banul, „Nowa Buk.“ află dar că și Românii din Bucovina iau ruble dela moscali, în formă de franci însă. Iată cuvintele acestei gazete cu care se încheie articolul de fond consacrat manifestațiilor Ligei Culturale: „Guvernul austriac trebuie să deie atenție cuvenită și rublelor rusești, schimbate în franci românești“. (Nr. 13 ex 1914). Nu-i aceasta o adevărată absurditate?

După „naționaliști“ pe care „Nowa Bukowyna“ i-a nimicit prin destăinuirile sale, vine la rând „Societatea pentru cultură“ care a cutezat să deie spre publicare Memoriul în chestia școlară înaintat d-lui conte de Meran. Publicarea s'a făcut cu scopul, zice foaia ucraină, ca „Liga din București să aibă motiv de războire

contra Austriei". Și trecând la punctele induse în Memoriu această gazetă zice că Românii n'au nici un motiv de a se plânge pentru că satul Ipothești unde se cere sistemizarea școlai publice românești e un sat rusec, satele Danila, Calineștii lui Ienachi și Cuparencu, unde se cere deschiderea de școlae publice românești sunt de asemenea rusești; totașa declară „Nowa Bukowyna" și satele: Gemene, unde a fost odată școală românească și acum se cere iarăș, apoi Breaza, Petriceanca și Mihalcea tot de sate rusești în care Românii n'au ce căuta. După socoteala acestei pleafure minciunoase Bucovina nici n'a fost nici când românească ci numai rusască și numai atâtă că a stat trecător sub voievozi români. Iată ce nerozfi cetim aici în Nr. 83 din 1913: „La un argument din partea românească trebuie să răspundem odată pentru totdeauna în mod convenit. Argumentul acesta despre o închipuită suveranitate de cârmuire, adecă a boerimii feudale, cu privire la care zic (adecă Românii) că pământul acesta li se cuvine lor. Aceasta suveranitate e o adevărată absurditate. Pentrucă în Bucovina a fost suveranitatea regelui Galiției, deci rusască, a fost și suveranitatea Cumanilor și Tatarilor și Polonilor și a voevozilor români, dar nu pe deaîntregul, pentrucă ei au trebuit să se împartă în cârmuire cu Turcii; dar acuma, domnilor Români, stăpânirea e austriacă... etc. Asta să vă spunem odată pentru totdeauna".

Absurditate adevărată e ceea ce afirmă ucrainii, nu însă ceea ce toată lumea recunoaște ca adevăr. Și apoi, mă rog, unde sunt urmele diferitelor stăpâniri ce s'au perindat în Bucovina, s'au șters odată cu stăpânirile. Urmele stăpânirii românești, celei mai trainice din toate, se pot vedea însă pe tot cuprinsul Bucovinei și vor remânea neșterse și pe viitor cu toate silințele ucrainilor de a le nimici. Aceste sunt urme de o stăpânire creștinească, așezată pe o temelie de civilizație, pe când cele precedente n'aveau nici o calitate de cârmuire statornică, de aceea au perit fără a lăsa urme.

Dar să auzim ce zice și un conducător al „ucrainilor" din Bucovina, din cuvintele căruia, care ar trebui să fie cu autoritate și pentru „Nowa Bukowyna", putem afla dacă Rutenii sunt în Bucovina băștinași sau venetici. Înainte de vr'o trei luni s'a făcut o învoială între Polonia și Rutenii din Galiția. Coco Wassilko îl felicită într'o scrisoare pe șeful clubului deputațiilor ucraini Lewicki la succesul dobândit cu prietul împăcării Rutenilor cu Polonia și zice între altele: „Noi ucrainii din Bucovina suntem mândri de frații noștri în patria-mamă..." (Wir Ukrainer der Bukowina sind stolz auf unsere Brüder im Mutterlande...

etc. — „Bukowiner Post“ din 8 Febr. 1914, Nr. 31041). Așadară e lucru recunoscut și de șeful politicianilor ruteni că „patria mamă a ucrainilor din Bucovina este Galiția“ ceea ce ei totdeauna au negat în mod perfid, acuma însă, după destăinuirea lui Wassilko într'un moment de sinceritate față de un „frate din patria mamă“ lucrul acesta nu mai poate fi negat.

Acum să ne întrebăm: Au Românii din Bucovina o altă patrie-mamă decât chiar Bucovina? Nu, ei sunt aici din vechime, aceasta e dovedit de istorie, aceasta se dovedește din mulțimea de așezăminte românești din Bucovina de o vechime însemnată, aceasta ni-o dovedesc documentele românești aflătoare cu miile în mâinile mazililor și răzeșilor din Bucovina, acestea toate ne dovedesc că singuri Românii sunt poporul băstinaș din țară. Unde sunt dovezile ucrainilor pentru vechimea lor din țară? Nicăiri.

Și cum se poartă acești oaspeți nechemăți, acești venetici de ieri alaltă-ieri față de poporul băstinaș din țară.. Cel mai bine știu să o spuie mazilii și răzeșii.

Și până când vor dăinui impertinențele ucrainilor față de Români, până când va dura obrăznicia și ținuta lor agresivă față de noi? Atâta timp cât noi Românii nu ne vom fi consolidat într'o tabără puternică, atâta timp cât se vor găsi Români cari din interese personale vor face cauză comună cu dâșii și, în nimerneția lor, îi vor ajuta să se înalțe pe sama noastră, să se întindă pe moșia noastră.

Școlile noastre medii.

Democrații, în adunarea lor din 26 Aprilie 1914, au susținut că noi avem gimnazii (licee) naționale în Bucovina.

Să vedem! În Cernăuți este liceul III al statului, poreclit românesc. Clasa I A, fruntea I B, poate și clasa I C, — nu știu bine — sunt jidovești, iar abia clasele D și E sunt românești. Liceu național?! Profesorii peste jumătate jidani. Liceu național!! — În Suceava este liceul gr. or. Elevi peste jumătate jidani, ceilalți români. În timpul din urmă crește și numărul profesorilor străini. Mi se pare că și acolo într'un liceu gr. or. tot cl. I. A, deci fruntea este jidovască. Deci liceu național!

În Rădăuți, să zici că gimnaziul românesc e despărțit cu totul de cel german, dar bieții băieți învață nemțește de le scapără ochii. Afară de religie, româna, latina și matematica, totul se învață nemțește, măcar că liceul e național.

În Câmpulung tot pe nemțește o trag bieții băieți. Ucrainii însă, care se numesc după țara lor așa, au 2 gimnazii curat naționale, în Coțmani și în Vijnița. Chiar și certificatele și toate actele se poartă în limba ucraină, pentrucă vezi, ei sunt Ucraini, iar aici e Bucovina. Deci trăiască-ne deputații democrați, care-și dau sufletul pentru țărani și care se străduiesc ca copiii de țărani să deprindă acum din fașă cât mai multe limbi, ca și când noi n'am avea dreptul să spunem oricui că suntem români și că limba românească, cultura românească și totul ce e românesc ne e mai drag decât orice străin.

În Galiția au Polonii școli pur naționale și ei sunt austriaci ca și noi. Cum treci frontiera în Galiția, nu înțelegi o boabă, pentrucă totul e scris, totul se vorbește polonește. În provinciile germane e totul nemțește, în Boemia cehește.

Noi Românii bucovineni, oameni cu talent, știm câte trei sau câte patru limbi: nemțește, rutenește, polonește și la urmă abia stricat de tot și românește.

Deci ne deie D-zeu bine și deputați democrați mulți și peste scurt vom avea și universitate națională românească în Bucovina. Sau poate avem și nu știm? Ce zici d-le Scalat? C. I.

Răzeșii și Mazilii din Basarabia de azi.

(Articolul acesta ni-a fost pus la dispoziție de părintele Aurel Tăutul din Boian. D-sa, interesându-se de-aproape de soarta mazililor și răzeșilor de pretutindene, s'a informat în chestia aceasta pe la preoți basarabeni și a primit, prin bunăvoința S. S. protoereului C. Popovici din Chișinău, articolul de față, scris de un răzeș din Basarabia, al cărui nume, de altfel l-am mai întâlnit și prin gazeta „Glasul Basarabiei“. Il publicăm cu plăcere mulțumind d-lui Min-ciună, care l-a scris, precum și d-lui Tăutul, din îndemnul căruia a fost scris).

Toată populațiunea moldoveană sau română din Basarabia de astăzi, care în majoritatea sa trăiește pretutindene pe la sate și numai o parte foarte mică pe la târguri, ca meseriași, funcționari etc., se împarte în general în două clase: răzeși și țărani parcelați (nadelnichi). Răzeșii, la rândul lor, se împart în răzeși-țărani și răzeși-mazili; apoi urmează: răzeșii nobili („dvoreane“, foștii boernași), așa numiții „pociotnîe grajdane“ (cetățeni onorabili), fiii

de preoți, rămași în rândul sătenilor etc. Însă dacă vorba merge despre moldovenii noștri săteni, apoi aceștia sunt: țărani-răzeși și țărani-parcelați, cari în privința administrativă cu nimic nu se deosebesc unii de alții. Toate celelalte tagme se pierd în masa lor și conform cu aceasta se alcătuește aici și viața cetățeană. Mai întâiu de toate fiecare sat formează o obștie de țărani parcelați, dacă locuitorii satului sunt numai ei, de răzeși și mazili, dacă satul este rășesesc, sau de locuitori amestecați, dacă obștia se alcătuește din unii și alții. Fiecare obștie se ocârmuește de un staroste al său, ales dintre locuitorii băștinași pe timp de trei ani, iar un număr hotărât de sate (dela 1 până la 33) alcătuesc o „voloste“, care se ocârmuește de un „starșina“ sau „holova“, ales tot dintre țărani, pe acelaș timp de trei ani și căruia îi sunt supuși toți staroștii de sat. În fiecare voloste sunt organizate județe țărănești (volostnoi sud), în cari judecători sunt trei sau patru țărani, aleși tot pe trei ani de obștiile țărănești, cari singure le plătesc acestora, precum și staroștilor și „holovărilor“ leafă. În afară de asta, obștiile mazălești, unite mai mult la un loc, se ocârmuesc câte de un „starșina“ al lor (căpitan de mazili), ales dintre mazili tot pe trei ani, cu leafă ce ele i-o plătesc; acesta atârnă direct dela „ispravnicul“ de ținut, împlinind numai o funcție-policiana. Însă mazilii nu sunt supuși nici staroștilor de sat, nici „holovărilor“ de „voloste“ și nici județul țărănesc pe dânșii nu poate să-i judece. Îndeobște, funcțiile policiane pe la sate le împlinesc „ureadnicii“, plătiți cu leafă de stat și puși cam câte unul peste o „voloste“; aceștia atârnă dela „pristavi“, iar „pristavii“ tot dela „ispravnicii“ de ținut. Două sau trei „volosti“ (rareori una) se ocârmuesc de un „zemschii nacialnic“, care este și administrator și judecător, iar din toate „volostile“ în Basarabia se formează șapte ținuturi (nezdî): al Achermanului, Benderului, Chișinăului, Orheiului, Bălților, Sorocei și Hotinului. Al optelea ținut, ținutul Izmailului, se alcătuește din comune, în frunte cu primarii lor, și el se ocârmuește încă după legea română mai veche. Ocârmuirele ținutale se alcătesc: din „ispravnici“ (funcțiile policiane), „nezne sjezdî“, sau adunările de „zemschii nacialnici“ (judecătoria) și „zemschia upravî“ (trebile gospodărești etc.). În afară de aceasta, în fiecare ținut este încă un conducător al nobilimii (predvoditeli dvoreanstva) ca administrator al acestei nobilimi, dar lui însă îi sunt supuși și „zemschii nacialnici“. Și în sfârșit toate cele opt ținuturi, formează guvernământul Basarabia sau „Bessarabscaia gubernia“, cum se numește ea rusește, sub ocârmuirea de obște a unei guvernor (gubernator), cu reședința

în târgul guvernamental Chișinău, unde sunt concentrate și toate cele mai mari așezăminte guvernamentale.

Dar care este numărul răzeșilor în timpul de față și cât pământ stăpânesc ei în toată Basarabia? La această întrebare este foarte greu de răspuns. Mai întâiu de toate, în afară de răzeșii adevărați, cari-și stăpânesc moșiile lor răzeșești, apucate dela moși și strămoși, aici mai sunt încă și alții, dac'asa le putem zice, pseudo-răzeși, adică săteni, cari în timpul din urmă și-au cumpărat moșii, făcându-se astfel proprietari și în acest temeiu s'au numit pe ei înșiși răzeși; cu dânșii se numără și orice sătean care așa sau altmintrelea și-a dobândit vr'un petic de pământ, și în sfârșit, stăpânirea rusească desființând la anul 1868 armata căzăcească (zaporojji), a dat cazacilor acestora în ținutul Izmailului și pământ, aproape 56,000 de deseatini *) cu dreptul de proprietate particulară (ciastnîe sobstvenichi). Toți acești proprietari, la un loc cu răzeșii sunt amestecați într'o singură grupă de proprietari mici, cari după statistica rusască n'au în de sine nici o deosebire. Însă când se împarte populațiunea după tagme, apoi toți țărani răzeși se amestecă cu țărani parcelați, răzeșii nobili cu toată cealaltă nobilime de aici, și numai mazilii din toți se deosebesc, numărul cărora trece ceva de 29 000, bărbați și femei. Pământ au toți mai sus arătații proprietari mici ca la vr'o 318,000 de deseatini; iar de tot pământul lucrători în Basarabia se numără 3,834.000 deseatini, pe care trăiesc în total 2,448.354 de suflete (Moldoveni $\frac{3}{4}$ = ca la 1,836.000).

După o informațiune mai mult sau mai puțin exactă se arată, că în ținutul Orheiului sunt 69 de sate, în al Chișinăului 60, în al Sorociei 20, în al Hotinului 2 și al Bălților 39 de sate de răzeși, după cum se vede, chiar adevărați. În privința aceasta, suntem nevoiți a ne mărgini la atâta.

Dar fiind că în această dare de samă noi avem în vedere pe răzeși și anume pe răzeșii adevărați, apoi vom vorbi deci numai despre dânșii îndeosebi, numai împărțindu-i în tagme, căci, cu toate că în afară de tagma țărănească, tagmele le dau lor dreptul de a fi scutiți de oarecare dăjdi și bellicuri obștești, starea economică și chipul traiului lor îndeobște nicăeri întru nimic nu-i deosebesc unul de altul.

Răzeșii din Basarabia de astăzi, precum și toți moldovenii, vorbesc numai limba moldovenească, limba rusească sătenii n'o știu de fel; aceasta este privilegiul învățătorilor numai, al preoților

*) Deseatina 2400 de stânjeni pătrați (ceva mai puțin de o falce. N. R.)

și al funcționarilor; apoi mai cunosc încă această limbă acei cari au făcut sau fac miliția. Dar cu toate acestea, moldovenii noștri la numărul știut de cuvinte slavone în limba lor încă mai adaug într'una și o sumă de cuvinte rusești, sau întrebuințate de ruși, deși sunt străine după originea lor. De pildă cu cuvântul „bibliotecă” poți să cutrieri toată Basarabia și nimenea n'a fi în stare să-ți spuie unde poți să vezi așa animal, doar numai cei cari au învățat limbi străine și de cari pe la sate sunt foarte puțini. Dinpotrivă, dacă vrei să nimeresci la tren, atunci întreabă numai unde-i „poezdu”; vaporul se chiamă „parahod” ș. m. d. Toți răzeșii îndeobște se îndeletnicesc cu agricultura; viața păstorească de-acu nu se mai pomeneste și meseriași dintre răzeși rar dacă poți să vezi câte unul. Portul răzeșesc, mai ales prin părțile codrului este: pantalonii, surtucul (pidjac), cismele sau botinele și șapca rusască sau pălăria vara, iar iarna la acestea se adaug: paltonul bumbăcit, rare-ori cojocul și încă și mai rar șuba de cărlan, dacă răzeșul îi bogat; sumane de-acu puține se mai găsesc și în loc de șapce și pălării, iarna umblă cu cușme. Vara la lucru umblă în cămeși și izmene albe de pânză de casă, dar negreșit îmbracă până la ogor și înapoi și câte un surtuc (pidjac) pe deasupra. Răzeșul gospodar rareori iese din sat desculț. În costum național român răzeșii abia dacă se mai poartă undeva, dar în tot cazul foarte puțini. Dacă și se găsesc încă în Basarabia sate cu stare, apoi în majoritatea sa răzeșimea repede merge în jos pe calea scăpătării. Cei mai mulți dintre ei de-acu au numai câte vr'o câteva firtede de pământ*), ba unii chiar numai și câte o firtă două; pământul îl lucrează încă cum au apucat dela părinți, iar viile cari le erau lor unul din cele mai mari izvoare de viață, de-acu sunt cu totul nimicite de filoxeră. Răzeșii, ca urmași ai unor strămoși cari în trecut au fost oameni cu stare, cu avere, cari se bucurau de un traiu mult mai bun și mai ușor decât cealaltă massă de popor și îndeobște se aflau într'o situație cu totul deosebită de a acesteia, sunt și oameni mai culți mai înaintați decât ceilalți, dar pe lângă aceasta, ei au moștenit dela părinții lor și o ambiție, o fudulie, cum zic aicea, foarte mare. Răzeșul, dacă n'are lucru la gospodăria lui, apoi, chiar cât de scăpătat să fie, șede toată vremea degeaba și nu se duce să lucreze la altul, mai ales la boier. Doamne ferește, aceasta-i pentru dânsul o mare rușine; și numai o nevoie ne mai prevăzută dacă îl silește să lucreze pentru câștig. Măcar că dintre răzeși sunt de aceia cari au făcut școale mai mari și ocupă și posturi mai mult sau mai

*) Firta = 360 de stânjeni pătrați rusești (= 10 prăjini !)

puțin însemnate, îndeobște procentul școliiților și la dânșii este foarte mic. Dar și cei cu știință de carte, împlinind numai cursul la școala începătoare, unde învățătura se predă numai pe limba rusască, pe care ei n'o cunosc și neavând chip să treacă la școlile mai înalte din pricina sărăciei, rămân tot așa de întunecați ca și ceilalți. Toate acestea la un loc luate, le prezintă răzeșilor un viitor puțin fericit, dacă trebile nu se vor schimba.

Însă trebuie să sperăm că aceasta nu se va întâmpla. Răzeșii noștri, împreună cu toți moldovenii, încep de-acu încet cu încetul a se deștepta din nepăsarea lor cea de veacuri, mai ales prin influența cuvântului moldovenesc tipărit, care în vremea de pe urmă începe tot mai mult și imai mult a se răspândi prin Basarabia; chiar singură stăpânirea rusască, cum se vede, s'a convins de-acu de starea grea a poporului și în vremea de pe urmă ea prinde a lua în privința asta mai multe măsuri. Credem dar că în curând și școala națională română ni se va da nouă moldovenilor, care una este în stare să ne miște pe noi pe calea progresului și a culturii!

Chișinău, 29 Aprilie 1914.

Răzeș Mihail Minciună.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Fariseismul și obrăznicia ucraină“.

Gazeta „Nowa Bukowena“, luându-se pe urma „Foi Poporului“, a afirmat sub titlul „Fariseismul și obrăznicia șovinistilor români“, că Românii susțin în internatul de băieți 100 de copii ruși dintre 250 în total. Dovadă nu aduce nici una din aceste foi atât de împrietenite, încât dacă una din ele scrie batjocuri despre Români, îndată și cealaltă reproduce lucrul respectiv. Așa îți vine a crede că foile aceste și-au năimit un raportor comun pentru combaterea Românilor.

Acum să vedem cât de întemeiate sunt afirmările acestor gazete.

Se afirmă că Românii cumpără copii pentru internatele lor, dar aceasta e o minciună încornurată. Noi, Românii, slava Domnului, suntem binecuvântați cu un număr mare de copii cari sunt și talentați, așa că avem de unde alege pentru școală și n'avem lipsă să alergăm după copii străini pentru a umplea internatele noastre. Chiar nici n'avem mijloace pentru aceasta pentru că locuri gratuite sunt la Internatele noastre de tot puține. La internatul românesc din Cernăuți, de pildă, se primesc gratuit cam 5 la sută

și aceștia aproape numai orfani, pecând ceilalți își plătesc susținerea fie măcar în parte. Și cu toate aceste în fiecare an se anunță așa de mulți petenți la primirea în internat că numai pe jumătate se pot primi.

Rușii însă aleargă cu gura căscată și trag chiar și din drum copiii la bursa lor, îi primesc cu câte 4 cor. lunar, și gratuit, numai să-i atragă la sine. Pecând Românul caută toate chipurile să trimată măcar un băiat pe la școale, țăranul rutean cere să-i dai plată dacă se îndură a-ți da băiatul la școală.

Din împrejurarea aceasta se vede la cine se pot cumpăra mai lesne copii. Am scris odată cum un oarecare Kerstiuk s'a legat ca scaiul de oaie de un om din Broscăuț, auzind că acesta are doi băieți la școala primară din Cernăuți, și-l îmbia să deie băieții la bursa ucraină unde nu l-ar costa nici un ban susținerea și unde băieții ar sta până ar ieși „domni“.

Tot așa și în internatul de fete rusec al soc. „Ruska pravoslavna șliahta“ (ca și când ar exista în Bucovina și o „șliahtă“ catolică sau uniată), aflăm maică pe jumătate copile cumpărate dela părinți români cu fel de fel de amăgeli și mijloace (30 din 80 în total). Iată câteva nume: Albota, Avram, Dulghir, Ioncescul, Popescul, Topala, Tiron, Scraba, Turcan, Ursulean, Vlad, Vlaico etc. Sau poate ar putea ucrainii dovedi că măcar unul din numele arătate își are originea sa în așa numita lor „Halecena“ sau „Ucraina“ care n'a existat nici odată? Și în loc să scrie „Nowa Bukowena“ de „fariseismul și obrăznicia șoviniștilor români“ lepede-se mai întâi singură de „obraznicia și fariseismul său“.

Documente.

Un zăpis din 1745.*)

Adică eu Gligorii Corne și cu soțul meu Sanda, fata lui Costin Săvăscul și cu ficiorii lui anume Ursul și Ion făcut-am zăpisul nostru la mâna lui Gheorghii și a Sandului ficiorii Ilii Săvescul nipoișilor noștri precum liam vândut a noastră driaptă parte de moșie din Cuciur din a patra parte a zece parte dreptu de doă zeci șapte lei de nime ne silii nici asupra și acea moșie noă de cumpăratură ceau cumpărat moșul nostru Costin Săvăscul de la Coste Jadovanul și de la Ionașco

*) In posesia d-lui Dr. Temistocle Bocancea, avocat în Cernăuți.

nepot Jadovanului. Iar de s'ar scula cineva din niamul nostru să n'aibă nici o triabă a o rescumpăra cam vândut să li fie moșie de veci ca să aibă aș face și dresuri domnești după acest zăpis al nostru și la acest zăpis când s'au scris s'au tãmplat ficiori (?) de omini buni și mazili cari sânt mai gios iscãliți. Și pentru mai mare credință niam iscãlit: let 7254 (=1745) Sept. 23. eu Gligori Corne și eu Sanda + fata lui Costin Sãvãscul; + și eu Ursul sãn Corne, și eu Ion sãn Gligori.

Și acest zăpis am scris eu cu zisa lui Gligori Corne și cu a ficiorilor lui. Constantin Samson.

Urmează cu altă scrisoare:

„După vânzarea acestui zăpis ce au vândut moșu meu și ta'tă meu neîncredințându-mă că ar fi adevărat, am cercetat cu cartea gospod. (domnească N. R.) eșind la giudecată înaintea dumisale stol. Enacachi Milo și rămãind hotărãrea ca să giure Sandul Sãvãscul și cu nepotu sãu Toader Nalivacu că zăpisul acesta pe parte din Cuciur ce scrie este adevărat, și neprimind eu să giure ca să nu mă atingu de păcat m'am primit sãm de 5 lei ce nu-i plinisa la moșu meu vânzãtorul și am iscãlit și eu să rămãie moșia în veci alor, și mi-am pus și degetul. Let 7270 (=1762), Ghen. 25. Vasilie sãn Ursul, nepot Corne +; și niam tãnplat și noi la ace-stu giudeț pentru moșie Cuciurul cu Ghiorghitã, ficiorul Anișãi; eu Ion sen Niagul; eu Cheriãc, brat ego. (În loc de semnul crucii sau de pecete în cearã roșã se aflã lângã fiecare iscãliturã semnul degetului muiat în cernialã).

Urmează pe pagina a treia, cu aceeaș scrisoare cu care e scrisã partea întâia a documentului, urmãtoarele rânduri ca anexã:

„Însã șapte lei sânt încă nedaț cari sânt în zăpis scriși pentru o bucatã de loc ce este pricinã dispre Vaslãuț, iar de sa pute sãșã deie bani acea bucatã de loc să aibã a-i daț și acei 7 lei, iar nedisbãtãndusã acea bucatã de loc să fim și noi rãbdãtori de 7 lei“.

Act de danie*).

Eu anume Dochitã Floare din satul Iurcãuți rămãind vãduvã de șasã ani, cu un fecior anume Nicolai care fecior s'au hotărãt să rămãie la slujba oșteneascã.

Deci avand eu de moștenire o casã veche de nuele și slabã dar cu pomețel pe lângã ace casã, trãgãndu-sã aceasta moștenire de la moșul meu Costãn, și rămãind eu sãngurã neavãnd neamuri

*) Tot în posesia d-lui Dr. T. Bocancea.

la Iurcăuț cu sfatul pomenitului meu fecior am socotit precum casa și cu pomătul ce iaste pe lângă dânsa să fie preotului Vasile Tomniuc și fiilor lui în veci moștenire nesupărat de nimene, iar preotul să aibă a sluji un sărândar pentru pomenire răposaiților care sânt îngropați la biserica din satul Iurcăuț, după săvârșire sărândarului, îndatorit iaste preotul până în viața sa a pomeni, încă și chieltuiala sărindariului preotul au plătit adică: 2 lei bani la dascal, iară pentru lumini cât a trebui, un leu pe prîșcure, un leu pe vin, un leu 30 cru. pe tămăe,

Drept aceasta cu putere aceștii scrisori preotul Vasile Tomniuc și fii lui să fie buni moștenitori în veci, de pomătul care de moșu meu Costăn iaste pus,

Iar alții nimene n'au asă amesteca la nimică, și pentru mai bună credință am iscălit, poftind și pe cinstită c. c. judecătorie ținutului aceasta scrisoare să întarească.

În. satul Iurcăuț 17 Dechemv. 1801.

† Eu Dochîța Floare, † Constantin Chirilă, nepot Dochîții martor. Gheorghî Chirilovici fon Rosuș.

Aceasta scrisoare cu zisar acestor iscăliți s'au scris Andrei Sohopan.

O anafora din 1820. *)

Noi Mihail Grigoriu Suțul Voevod cu mila lui Dumnezeu domn țării Moldaviei.

Cetindusă anaforoa aceasta innaintea Domniei meale, sau văzut socotința dumilor sale boiarilor pentru înfrângerea și pedeapsa unor cutezători ca aceștia carii pe lângă primejduirea vieții lor, întind răul și preste cei ce nu sânt părtași cutezării. Și această socotință a dumilor sale boiarilor iaste potrivită cu cutezările urmate până la facerea și întărirea aceștii anaforale, iar după ce s'ă va face publicație în tot cuprinsul orașului, și a domneștii noastre țări, urmând a ști cu toții povara greutății, și măsura pedepsii ce să hotărește prin anaforoa aceasta, și nu găsim analogosită pedeapsa cu păgânătatea cutezării, și dar întru aceasta hotărâm, ca socotința pedepsii și osândirea invinovățirii să se prefacă după înprejurări, și după a vremilor întâmplări, și aceasta

*) Anaforoa aceasta tipărită ni s'a pus la dispoziție de d. Ilie de Giurumia din Lucavița.

anafora întărită cu Domniasca noastră peceate să se treacă ca un cap de pravilă în criminaliceasca condică ce să alcătuiască.

Poruncim ca preaosfințitul Mitropolit să tipărească de tot satul câte un exemplariu, și prin vistieria Domniei mele să se trimită către dregătorii ținuturilor ca prin zapciei ocoalelor să se cetească în fiește care sat intru auzul tuturor, și apoi să se dea exemplariul în mâna stăpânului moșiei, sau a orândatorului, iar de va fi satul răzășesc în mâna celui mai întâi între răzeși și să ia adeverință, care să se trimită către Domneasca noastră vistierie.

Aceasta poruncim.

1820. Martie 1.

No. 47.

L.S. (Pecete domnească).

Prea înălțate Doamne!

Procit vel. logofăt.

S'au trecut la condică: Iacov.

După luminată porunca Înălțimii.... din 26 Ghenarie cu-
(rent) ... adunându-ne în Domnescul divan, și puind înaintea

ce s'au pricinuit din nelegiuita faptă a unora ce având lucruri și bani ascunși sau îngropați, ... chipuri tănuite îi scot după vreamă și pricinuesc de iznoavă zmrături prin care urmări s'au fost întins până la atâta boala ciumii prin târguri și sate, să socotim care pedeapsă s'ar cuvini unora ca acelora ce de acum înaintea vor mai cuteza a face așa, care pedeapsă ca un act legiuit să se și treacă în condica criminalicească: Adunându-ne cu toții, și pe deo parte luând intru băgare de seamă că o faptă ca aceasta pricinuitoare de omor trebuie numai decât și neapărat sterpită pentru mântuirea norodului, și pe de altă parte incredințându-ne că acest fealiu de urmări nu s'au ivit decât din partea a oameni proști și cu puțină judecată, care ne cunoscând în boala ciumii acea zmrăduitoare puteare ce are preste toate alte boale, să amăgesc de un increzământ orb, și pricinuesc atâta și atâta rău. Cântărit-am cu scumpătate toată povara vinovăției lor, cu a pravililor duh în pricini de acest fealiu, și pricepând că o faptă ca aceasta, intru care mai întâi și mai ales viața cutezătorului iaste, în primejdie, nu poate veni din gând cugetat spre omor, ce din proastă înțelegere și din slăbiciunea minții. Socotim că pentru unii ca aceia ce se vor mai dovedi că au avut ale lor s'au au știut ele altora lucruri sau bani ascunși sau îngropați, și le vor scoate fără a în-

știința pre dregătorii lor spre a să pune în lucrare curățirea odată cu scosul și desgropatul, și vor pricinui de iznoavă zmreduire, unii ca aceia să se cearte cu asprime pre ulițile orașului a aceluiași ținut, unde fapta să va descoperi, și apoi să se trimită în ocnă pe atâta vreme pe câtă stăpânirea după înprejurări și după întâmplări va găsi cu cale, spre pilda altora și spre sterpirea unui narav atât de cumplit. Care socotința noastră, deaca va fi priimită și de Înălțimea ta, socotim, ca mai întâi prin obștești publicații să se propoveduiască în tot cuprinsul stăpânirii Înălțimii tale spre a nu rămânea întru ne știința norodului hotărâta pedeapsă, apoi să se treacă drept act legiuit în criminaliceasca condică a osândirilor. Aceasta iaste plecată socotința noastră, iar cea de săvârșit hotărâre rămâne la înțelepciunea Măriei tale.

1820 Fevruarie 9.

Ai Înălțimei tale

prea plecate slugi:

Constantin Baș, logofăt. Iordache Canta, logofăt. Grigorie Sturza, logofăt. Dumitrache Sturza, vel logofăt. Constantin Catargiul, vel vornic. Ralet, vel Vornic. Andronache Doniciu, vel vornic. Costache Conache, vel vornic. Dracachi Rôset, vel vornic. Alecu Calimah, vel vornic. Șerban Nêgel, vornic.

Dreptul omului nu se poate fura.

— Poveste —

Erau trei flăcăi într'un sat, aleși dintre ceilalți. Ei nu voiau să facă treabă, ci umblau prin lume, prin câmpii, pe ori unde, fără să se apuce de muncă. Dar dă, umbli-umbli o zi, două, trei cel mult, dar de la o vreme gura nu te iartă. Cere și trebuie să faci pe dracu 'n zece și să-i dai. Și, când n'ai ce, atunci îți vine în minte câte și mai multe.

Și-așa flăcăuanii noștri s'au gândit c'ar fi bine să se apuce de furat. Pândiau oamenii când se duceau la munca de câmp și făceau ei ce făceau, că li furau mămăliga. Azi așa, mâni așa, au început a prinde de veste oamenii, și i-au alungat. Dacă au văzut ei că nu li mai merge prin satul lor, au apucat drumul tot înainte spre codri. Merg ei cât merg și ajung într'un hățaș. Se pun ei jos, mai fac câte o țigară, și se iau de vorbă.

— Măi, eu așa am să-mi fac viața, zise unul.

— Bacă și eu, măi frate, tot așa mi-i de gând.

— Ba eu nu, fraților, nu vreau să mai merg cu voi drumul haiduciei, ci am să mă întorc în satul meu să mă gospodăresc.

— Măi, tu vrei să ne vinzi, ziseră cei doi.

— Cum? Da ce am mâncat eu oare mătrăgună să vă vând? Da', de mă veți afla, să-mi faceți ce-ți vrea.

— Apoi dară du-te, bre, și te fă om cinstit în satul tău, că fiecare-i cu partea lui pe lume.

Și-a plecat flăcăuanul nostru înapoi spre sat. Ajuns, a făcut ce-a făcut și s'a însurat. Cum s'a însurat și treaba gospodăriei începuseră să meargă strună. După vre-o doi ani, cei doi, cari cutieraseră lumea toată, s'au gândit să mai vie prin satul lor, și mai ales să mai dea pe la prietenul lor cel vechiu, să vadă cum mai trăiește. Când au venit la el, îl găsesc făcând lucruri pe lângă casă.

— Bună ziua, măi vere.

— Mulțămesc d-voastră.

— Ce mai faci?

— Ia cu lucrul pe lângă casă.

— Păi... bine faci, vere.

— Da' voi, cum o mai duceți?

— Tot cum ne știi, cu meseria noastră.

— Cu tâlhăria, bre?

— Ei, cu tâlhăria..., cu năravul găsitului, bre.

— Așa?

— Așa.

— Ian mai stați atunci, că va fi foame.

— Femeie hăi, ia ațăță focul răpede, fă o mămăliguță, ceva brânză, ori taie carne de porc și să dăm la iști creștini, să-i ospătăm.

Aduce el rachiu, li dă, se pun la masă, și-i satură bine. După masă încep a mai grăi, ba de ceia, ba de ceia, că se apropiaseră vremea să se ducă. Înainte de a pleca ei, bărbatul ieși puțin și făcu chip femeii să iasă după el.

„Femeie hăi, auzi tu, ia sama la oameții iștia și vezi-li fețele bine, ca să-i poți oricând cunoaște“.

— Bine, bărbate, — și intrară în casă.

— Apoi noi plecăm de-amu, rămâneți sănătoși.

— Așa? Plecați? Tare bine-mi pare că ați venit. Da' să mai veniți, că ni-ți face bucurie, ziseră gospodarii.

— Păi, om veni, și cât de curând, răspunseră tâlharii.

Și s'au dus. După vre-un an, așa cam pe iarnă, dau iar cei doi, pe la gospodarul nostru. Era prin sărbătorile Crăciunului. Gospodarul nostru tăjase un porc și-i așezase slănina în pod. În ziua când fu venirea lor, era numai femeia acasă.

— Bine te-am găsit, nevestă hăi. Da unde ți-i bărbatul?

— S'a dus la munca câmpului.

Li dă femeia de mâncare și apoi iese în tindă. Se uită în pod. Văd slănina. Își și pun ochii pe ea s'o fure.

— Măi, zice unul, tare-s bărbos eu, și se prinde cu mâna de barbă.

— Ei lasă că te-oiu rade eu, n'ai nevoie.

Femeia îi cunoscuse că-s tot ceia din anul trecut, și li auzise și cele ce grăiseră ei în tindă.

Când veni sara, bărbatul o întrebă dacă a mai venit cineva pe la casa lor. Ea li spuse că au venit prietenii cei doi și că li-a dat de mâncare.

— Da' n'au vorbit nimica, sau poate n'ai auzit.

— Ba eu am auzit, bărbate, niște vorbe pe care și le-au schimbat ei în tindă.

— Și cam ce au vorbit, nu-ți aduci aminte?

— Ba-mi aduc, cum să nu! A zis unul că-i bărbos, și celălalt i-a răspuns că-l va rade el, nu-i nevoie.

4

— Măi femeie, să știi că la noapte ni fură slănina din pod, Asta înseamnă vorbele lor de „barbă“ și de „ras“. Du-te răpede și caută un țihal s'o punem în el și să-l așezăm în cămară, supă balercul cel cu câteva murături.

Au făcut răpede așa și s'au dus în casă de s'au culcat. Ceia, într'un târziu, au venit să fure slănina, cum își puseră în gând. Pe încetul, fără zgomot sparg acoperemântul casei, se lasă în pod, caută slănina, n'o găsesc.

— Măi, nu-i slănina, ne-a priceput femeia, măi frate, dar lasă că mă strecor eu în casă și ar' să-mi spuie el unde a pus-o.

Se dau jos din pod în tindă. Unul intră în casă, încetison, celălalt descuie ușa de dinafară. Cel din casă,, ușor ca o mătă, se apropie de pat și, cum dormia bărbatul la margine, se lipește de ei și începe a-l întreba cu un glas femeiesc:

— Bărbate, unde zici că ai pus slănina?

— Ei, cum, da' tu nu știi? Supt balerca ceia din cămăruță, zise bărbatul buimac de somn, crezând că femeia lui chiar l-a întreat. Ista iute iese din odaie, se duce în cămăruță, ia slănina,

și pe aici ți-i drumul! Bărbațul însă, desmetecindu-se bine, își aduse aminte că vorbise cu cineva.

— Nevastă?...

— Ce-i, omule hăi?

— Da' tu m'ai întrebat unde-am pus slănina?

— Nu, d'apoi ce, eu nu știu unde-i pusă?

— Cum, nu m'ai întrebat tu?

— Nu, dacă-ți spun!

— Măi nevastă, apoi ni-au luat tâlharii slănina. Rămâi aici, că eu mă duc după ei. Fuge el fuga, și-i ajunge. Da' ei cum mergea? Se rânduiau la sac, căci era greu. Se dă în dosul unui copac. Iaca unul din tâlhari venia cu sloboda. Trece înaintea acela. Iaca și cel din urmă, cu țuhalul în spinare. Abia pășia de greutate. El îi iese în cărare. Noapte, noapte, nu s'au cunoscut.

— Măi, ia mai dă-mi și mie, bre, că te-ai dihanit de atâta greutate.

— Na-ți-l, bre. Și, cum îi dădu sacul, el plecă ușurel înainte. Ista se întoarse spre casă cu slănina, iar cel din urmă ajunge pe cel d'înainte aproape de coliba lor.

— Măi, da' unde-i sacul care ți l-am dat?

— Ce sac, bre? Ori ești nebun?

— Ei, nebun, da' nu mi l-ai cerut tu, bre?

— Nu.

— Măi, ni-a părilit ceala, bre, ni-a luat slănina înapoi. Hai după el răpede.

Aleargă pe niște poteci cunoscute și ajung la casa celuiia. Zvrle sumanul de pe el și se lasă numai în scurteică, se îmbroboțește cu un tulpan și se pune drept la ușă, făcând-o pe femeia lui.

— Ai venit, bărbate, ai adus-o?

— Da, na-ți-o. Și el se duse să vadă ce mai fac vitele. Iștia o luară iarăș la drum, băiete. Vine bărbatul, intră în casă.

— Unde ai pus-o, nevastă?

— Ce, bre? Ce să pun?

— Slănina....

— Eu n'am luat nimic dela tine.

— Măi, iară ni-au luat-o tâlharii; fuga după ei.

Ceia ajunseră la coliba lor, și zice unul:

— Măi, ce, el a oblicit că noi prietenii lui suntem, și de-amu ar 'să ni-o ieie. Ia, mai bine s'o topim noi.

Pun un ceaun pe foc, toarnă lemne și încep a tăia câte-o hașchină de slănină.

Cela ajunsese la coliba lor, dar nu veni înăuntru, ci se sui de-asupra pe acoperemânt, și se dete lângă ogeac. Își făcu o vargă lungă, ascuțită și o băgă pe ogeac în jos. Când ceia zvârliau în ceaun bucăți de slănină, ista le împungea cu varga, le trăgea în sus și le punea în sac, până ce le luă toate. Și fugi cu sac cu tot acasă. Iștia vorbeau :

— Măi, ia acuma i-am venit noi de hac; ia învârtește cu linguroiul prin topitură, bre!

Când să învârtească, nimic.

— Bre, ni-a tras festa, ni-a luat slăcina ceala.

— Să i-o lăsam, căci îi dreptul lui.

Cela ajunsese acasă.

— Ai venit, bărbate?

— Venit, nevastă, cu slănină cu tot.

— Măi, oare ce-a fost de capul nostru?

— Nimic, nevastă, tâlharii de prieteni au crezut că ni-ar putea face rău. Nu, căci Dumnezeu, care vede toate, apără pe cei buni și cinstiți de făcători de rele. Nu vezi tu câtă trudă? Mi-au luat-o, li-am luat-o, și iară; dar, dacă-i munca noastră cinstită, a trebuit a noastră să fie, și nu a tâlharilor, cari ni-o furaseră.

— Ai dreptate, bărbate.

— Da, da, femeie, atâta vreme cât mai este un Dumnezeu în cer și în sufletele noastre, „dreptul omului nu se poate fura“.

(„Neamul românesc p. popor“).

Petru Chirică.

CULTURALE.

„Luceafărul“ d-lui Pantazi. Ciudat om e și d. Pantazi. D-sa și-a ales, ca artist, un teren, nu numai puțin cultivat, dară și unul care e în bună parte ingrat: pantomima. Căci nu știu în adevăr, dacă cineva altul decât d. Pantazi, ar debuta la noi cu o pantomimă, cât public ar veni să vadă tablourile lui vivante, comedii și drame fără cuvinte, ba chiar simboluri puțin înțelese. Ingrată îmi pare pantomima și de aceea că ea, pentru posteritate nu poate să aibă valoarea cu care se afirmă la reprezențații aranjate de autorul însuși. Și cu toate acestea, d. Pantazi nu se lasă, fantazia d-sale creează vedenii nouă, fără să se gândească la vorba poetului: „Dem Mimen flicht die Nachwelt heine Kränze“, care, dacă a fost spusă pentru actori în genere, pare azi potri-

vită mai mult pentru actorii, dar și autorii pantomimelor. Dar tocmai aceasta rădică meritul artistului: el nu se gândește la ce va fi, și dacă va avea mulți admiratori. ci urmărește desinteresat și cu entuziasm ideile sale, cărora voiește să le dea chip și formă, fie această formă cât de trecătoare, și e mulțumit cu recunoștința acelor ce sunt în măsură a-l înțelege. Dară aceasta nu va să zică că la feeriile d-sale vin numai acei ce-l înțeleg, de cari nu pot fi prea mulți. Aceasta a dovedit și reprezentarea feeriei-balet „Luceafărul“, dată în 11 și 12 Mai, la care, în ambele sări, sala teatrului a fost plină. Au venit toți aceia cari îl înțeleg cu inima.

Feeria „Luceafărul“ a fost compusă după poezia cu acest titlu a lui Eminescu, și a fost reprezentată de „Armonia“ (care, cu acest prilej, a dat și un concert festiv foarte aplaudat). Numai cât, d-l Pantazi nu sfârșește feeria sa acolo unde se sfârșește poezia lui Eminescu (părăsirea de cătră luceafăr, a ființei pământene ce i-a devenit necredincioasă), ci d-sa desvoltă piesa mai departe, idealizând figura fetei de împărat care, dacă a desmierdat o clipă pe pajul cu bucle aurii, n'a pierdut din suflet pasiunea sinceră ce o mână spre lucefăr. Ea pleacă, prin noapte, care pare a fi chaosul universului, pe urma luceafărului. Regina nopții se îndură de ea și o primblă pe dinaintea constelațiilor cerești, și ajunge și la „Luceafăr“. Acesta, când se coborâse pe pământ și se apropiase de fata împăratului, pierduse din strălucirea aripilor sale, și de-atunci remase mai intunecat. Fata de împărat, plină de bucurie și fericită de revedere, se apropie de el și-l sărută. Atunci, fie că Luceafărul a iertat pe fată și s'a înseninat, fie că pe dânsul, care trecuse hotarele prescise lui, puteri mai mari l-au iertat în urma jertfei, adusă de pasiunea adâncă și sinceră a ființei pământești, și i-au redat strălucirea de odinioară.

Prin acest sfârșit, feeria „Luceafărul“ capătă un înțeles adânc, idealizator pentru om, care nu e prezentat așa cum ni-l arată pesimismul lui Eminescu: „Ce-ți pasă ție, chip de lut, dac'oiu fi eu sau altul...“

„Junimea Literară“ Cu finea anului 1913 revista „Junimea literară și-a împlinit zece ani de existență. Pentru viața noastră culturală și națională, de sigur, aceasta este un semn bun. Știm că aceasta revistă a avut multe piedici de înlăturat, știm că adese, din indolența abonaților era aproape să-și sisteze apariția, dar tocmai din cauza aceasta, faptul că ea s'a

putut manșinea zece ani, e de relevat ca un merit deosebit, care pentru conducătorii ei, e o adevărată izbândă. Dar și publicul românesc merită partea sa de recunoștință, căci, dacă unii abonați au trebuit chiar să fie părâți pentru abonament, ei totuși au rămas abonați, o dovadă, că, prin stăruința, năravuri învechite ale publicului nostru se pot corija.

Trezind, la Români bucovineni, gustul pentru carte românească Junimea Litera, „ră“, în același timp, are meritul de-a fi ajutat câte-va talente tinere de-a debuta cu succes în literatura românească, în primul rând pe d-nii G. Rotică, ca poet, și I. Grămadă ca povestitor. Ca colaborator ai „Jun. Lit.“ întâlnim, mai mult sau mai puțin statornic, de regulă însă numai ocazional, intelectuali din Bucovina, dar și literați de peste hotare, cărora dl Tofan, în articolul retrospectiv din numărul întâia al anului XI, le-a mulțămît după cuviință.

Iniințată în anul 1907 de cătră comisia literară a societății acad. „Junimea“ revista e condusă formal de un comitet de redacție, curând rămâne în sama d-lui Dr. I. Nistor, editorul și redactorul ei responsabil, care, mutat dela Cernăuți ca profesor la Suceava. scoate revista la „Școala română“ de acolo. Revenind însă d-sa în curând la Cernăuți, și revista iarăși la Cernăuți, se editează i-se asociază d-lui Nistor ca editor și redactor responsabil, d-lui G. Tofan. Dl Nistor publică articole de istorie bucovineană, și culturale, cari au adus multă lumină în trecutul nostru, cercetat de străini cu puțină pricepere, dar și adese cu tendință. Dl Tofan îngrijind mai cu samă de redacție, dă informațiuni literare pe lângă articole mai mari de critică literară.

„Junimea literară“ își dă silința să deie cititorilor săi și informațiuni din domeniul științei și al filosofiei (d-nii Botezat și Alexandru Ieșan), însă pare a nu dispune de destui colaboratori pentru a ținea în curent publicul cu publicațiile noue în limba română, eventual și cu operele însemnate ale literaturilor străine. Articole de felul acesta ar dispensa redacția să aștepte sau să solicite o parte din materialul literal original și ar putea interesa cercuri tot mai largi, devenind un element de cultivare pentru mulți, cari nu au puțință să-și procure feliurite publicațiuni.

Incolo, nu avem decât să dorim acestei serioase reviste tot sprijinul ce-l merită, și tot succesul la care aspiră bunăvoința și spiritul de jertfă al conducătorilor ei.

„Gazeta română.“ D-l Dr. Ambroziu Comoroșan cunoscut prin bunele sale sentimente naționale, prin convingerile demne de toată atenția și prin persistența cu care urmărește realizarea ideilor sale, s-a purtat multă vreme cu gândul să scoată un jurnal național independent, care să ție upte cu toată sinceritatea și desinteresarea pentru drepturile naționale ale Românilor bucovineni.

Însă fiind că o astfel de întreprindere cere sacrificii materiale pe care o singură persoană nu le poate risca, d-sa s'a hotărât a scoate un jurnal în condiții modeste, publicând, începând cu Ianuarie a. c., în Gura-Humorului o „Gazetă română,“ numai o dată pe lună. Numerile apărute până acuma arată că editorul și redactorul acestei Gazete ar fi meritat pe deplin avansul de încredere ce l-a solicitat publicului înainte de vr'o doi ani, când d-sa cauta subscribenți cu plată anticipativă, pentru un organ săptămânal. „Gazeta română“ observă o ținută deamănă, strict națională, dând mare atenție drepturilor limbii române, când crede de lipsă, nu cruță pe acei ce-i află păcătoși, fie ei români sau străini.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Știri mărunte.

Cazuri de moarte. Luni 18 Maiu a. c. a răpăusat d-ra Domnica Beldean în Cuciurul-mare. — În Viena a răpăusat Ioan Fusu, student la tehnică. — Vineri în 22 Maiu a trecut la cele veșnice Daria Morariu, soră de caritate dela mănăstirea maicelor din Cernăuți.

Schimbarea numelui. Guvernul c. r. din Cernăuți a permis d-lui Victor Olinschi, profesor la școala reală gr. or. din Cernăuți, de a-și schimba numele în Olinescu. — Tot așa și d-lui Nicolai Slusariuc, profesor de fizică la aceeaș școală, i s'a permis să poarte numele Steleanu.

Hirotonire. D. Dr. Nicu Cotlarciuc, bibliotecar superior la biblioteca universității în Cernăuți, fu hirotonit în presbiter de Excelența Sa Mitropolitul în 30 Aprilie.

Numiri în cler. Păr. Tît Popescul, cooperator în Vicov-de-sus, fu numit paroh la Ilișești; parohul din Gemene păr. Policarp Popescul fu numit paroh la Putna.

Dela direcția bunurilor. Domnii Teodor Fedoreac și Victor Pașcovici fură numiți asistenți silvici; d. Valerian cav. de Volcinski fu înaintat la rangul de revident la departamentul de contabilitate.

Avansări la guvern. Practicanții în concept domnii: Dr. Nicu Lupu în Suceava, Victor Maghior în Sirete și Octavian Malinaș în Câmpulung au fost înaintați concipiști guverniali; d. Mihai Michitovici fu numit practicant în concept la direcția de poliție în Cernăuți.

Dela tribunal. D. Eugeniu Halip fu numit pretor la judecătoria din Stanești-de-jos pe Ceremuș, iar d-nii Victor Tomașciuc, judecător în Rădăuți și Constantin Dracinski din Boian fură numiți pretori la Cernăuți.

Distincțiuni. „Asociațiunea latină“ cu sediul în București a proclamat membru de onoare pe d. Teodor V. Stefanelli, consilier aulic și membru al Academiei Române. — Societatea Românilor bucovineni din București „Arboroasa“, apreciând meritele d-lui Dr. Iancu cav. de Cuparencu pentru deșteptarea Mazililor și Răzeșilor la viață națională, l-a numit membru onorar cu unanimitate de voturi.

Numiri. D. Dr. Constantin Popoviici, profesor universitar la facultatea teologică în Cernăuți, fu numit membru în consiliul școlar al țării. Locul acesta a devenit vacant în urma decedării mult regretatului Dr. Teodor Tarnavski. — D. dr. Sextil Pușcariu, profesor universitar, fu numit membru în consiliul de cenzură dela guvernul țării pentru limba și literatura română. — D-nii Constantin Vasilovici și Simeon Simota au fost numiți practicanți de contabilitate la Direcția fondului religios.

Schimbarea domiciliului. Se aduce la cunoștință că d. Dr. Temistocle Bocancea, avocat, s'a mutat în luna lui Maiu în strada Dr. Rott Nr. 9.

Examene. D. Oto Tarnavski, profesor suplinitor, a dat cu succes examenul din filosofie ca obiect principal la Viena.

Examenele de capacitate. În luna lui Maiu au dat examene de capacitate următorii învățători și învățătoare: A) Secția nemțască: Mihalescul Orest din Vama; B) Secția românească: Clain Ioan din Ciudei, Cojocariu Georgi din Cuciurmăre, Cuciurean Olimpia din Frătăuț-nou, Cucu Titiana din Botușana, Cracalia Leocadia din Poieni, Gemeniuc Veronica din Stroiști, German Nicolai din Mihoveni, Ghiuța Ecaterina din Varvata, Filievici Modest din Crasna,

Luchian Eugenia din Paltinoasa-Ursoaia, Macovei Ilie din Marginea, Naherniac Pamfil din Costâna, Nastasi Claudia din Rădăuți, Recinschi Emilia din Ipotești, Vasilovici Maximilian din Băiașești, Voronca Aglaia din Soloneț. — Din limba germană ca obiect au dat examenul: Bocancea Meletie din Părhăuți, Buliga Vasile din Arbore-Cotul, Butnariu Ioan din Părhăuț, Eusebie cav. de Cuparencu din Ropce, Dumencu Vasile din Frătăuț-vechiu, Holca Simion din Bosance, Jauca Vasile din Corlata, Macovei Ilie din Marginea, Piteiu Constantin din Cernăuți, Grigorie de Popescul din Cotul-Ostriței, Rusu Filimon din Cajvana, Varzariu Eugen din Comanești, Velehorschii Cornel din Arbore-Bodnăreni, Vicherciac Vasile din Volcineț, Nastasi Claudia din Rădăuț, Prodaniuc Aurora din Novoselița, Stefaniuc Eugenia din Ilișești, Stefanovici Eugenia din Ciudei, Varzariu Leontina din Romanesti.

Trupa de teatru „Petre Liciu“. Această trupă vine și în anul acesta la Bucovina să deie aici în capitală și în unele orașe de provincă o serie de reprezentații. Trupa va sosi la Cernăuți în 14 Iunie. Atât personalul trupei, care se compune din artiști distinși ai Teatrului național din București, cât și piesele destinate pentru reprezentare în anul acesta ne îndreptătesc la cele mai bune așteptări. Piesele ce se vor reprezenta sunt următoarele: 1) Hamlet, tragedie de Shakespeare; 2) Răzvan și Vidra, dramă de Hajdeu; 3) Păpușile, comedie de salon de Pierre Wolff; 4) La Turnu Măgurele, scenă în versuri de V. Alexandri; 5) Deputatul tatălui, comedie și 6) Năbădiile Cleopatrei, localizare după o piesă franceză. Reprezintările se vor face sub patronajul „Societății pentru cultură și literatură română“ ca și în anii trecuți. Credem că publicul va sprijini întreprinderile aceste. — Întâia reprezentare va avea loc în 14 Iunie.

Averea unui cerșetor. Nu demult a fost găsit în Paris un cerșetor mort supt un pod. S'a aflat că acest om nenorocit își avea locuința într'o cocioabă din marginea Parisului. Făcându-se cercetare la această locuință, mare a fost surprinderea polițiștilor când au dat de un sac în care se aflau 185 mii de franci. Cea mai mare parte din aceasta avere era în aur, pe când numai o mică parte în hârtii. În țară bogată chiar și un cerșetor bogat, deși a murit în drum.

Anunț. Orice monete moldovenești și cărți vechi se cumpără de d. G. Sion în Bacău. Deci cine are monete sau cărți vechi și ar dori să le vândă să se adreseze d-lui G. Sion, Bacău, România.

Iarăși un șpion rutean. De obicei, Ucrainii noștri pun vina pe „Rușii bătrâni“, decât-e-ori se prinde în Austria un șpion de naționalitate ruteană. În timpul din urmă, însă, loialitatea lor a îndurat o eclipsă strașnică prin descoperirea șpionului Zapotocki, care, ca student gionaiast, era chiar bursier al internatului ucrain și deci, e ucrain veritabil. Acesta a stat în corespondență indirectă (scrisorile îi viniau la adresa familiei din Sinăuți) cu contele Bobrinski. Prilej la descoperirea lui a dat ultima scrisoare ce i-a venit, recomandată, și a cărei greutate, trecând de greutatea obicinuită a epistolelor, a părut suspectă organelor poștale. Deschisă înaintea unei comisiuni, scrisoarea s'a arătat a fi de mare preț, căci era plină de ruble rusești. Perchiziția făcută la familia Zapotocki a dat la iveală material compromițător pentru studentul numit, și acesta a fost arestat imediat... E interesant de știut, ce informațiuni adevărate a putut cere Bobrinski dela un tânăr student. El voia să afle, cum e păzită granița la Sinăuți și împrejurime, câți jandarmi sunt la postul de acolo și câți finanțeri la vamă. Apoi lucru semnificativ, Bobrinski voia să afle de ce naționalitate și de care profesiune sunt jandarmii și finanțerii din Sinăuți. Va să zică Moscalii caută să afle toate momentele din cari sperază a trage folos.

Ucraina independentă! — Dacia independentă! Rutenii, la orice prilej, sub ochii stăpânirii, și în serbări poruncite de stăpânire, nu uită să-și afirme idealul lor național, care nu e numai național-cultural, ci mai mult încă național-politic, și care urmărește crearea unei Ucraine independente. Vorbele lor stereotipe, în privința aceasta, sunt cam acestea: „Și când se va surpa clădirea, din ruinele ei se va rădică o Ucraină nouă, independentă“. Acum, în acea „clădire“ a cărei surpare o așteaptă, e cuprinsă și Austria, căci, pentru Ruteni, Galiția, dar și Bucovina, fac parte din „Ucraină“. De ce sunt tolerate astfel de manifestări la noi în Bucovina, nu înțelegem, căci, repetate la orice prilej (astfel și la comemorarea lui Șevcenco, serbată la ordinul Consiliului școlar al țării, în școala reală gr. or., studentul care a ținut o cuvântare a sfârșit cu cuvintele: samostiina Ucraina = Ucraina independentă, nu putem presupune ca ele să fie necunoscute organelor administrative. Cine crede însă, că aceste cuvinte se referă numai la Rutenii din Rusia, nu e numai naiv, ci se silește cu deadinsul a nu vedea și a nu auzi. Dacă cineva din Români, făcându-se deasemenea naiv, și, pe baza egalei îndreptățiri, și-ar permite a proclama ca

ideal al Românilor bucovineni „Dacia independentă“, bare și atunci organele noastre administrative și polițienești s'ar face a nu vedea și a nu auzi? Iată o întrebare pe care o punem și noi, cum ar pune-o un prost, care ia lucrurile așa cum i-se prezintă, neștiutor de „considerațiuni mai înalte“ și de „rațiuni de stat“... O astfel de cutezanță, la Români, ar însemna înaltă trădare, la Ruțeni ea e o formă ciudată a patriotismului.

Relativ la serbarea din școala reală mai adaugem că la aceasta au participat și niște studenți dela pedagogiu și liceu, veniți nepoftiți, și cari n'au răspuns la învitarea d-lui Olinescu în calitate de substituit al directorului, de-a striga un „să trăiască“ la adresa împăratului. Ei însă s'au grăbit îndată după absolvirea programului, să întoneze cântecele „Șce ne umerla Ucraina“ și revoluționarul „Ne poră“ care în acelaș timp e antimoscovit și antiaustriac.

Condamnarea „Foi Poporului“. Domnii profesori Vitenco părănd „Foaia Poporului“ pentru insultele ce li s'au adus în coloanele acestei gazete decăzute, tribunalul din Cernăuți a condamnat în 25 Aprilie a. c. pe redactorul responsabil al „Foi Pop.“ Franț Draghinda la 50 cor. amendă sau 5 zile închisoare și la purtarea speselor procesului. Cum se vede numărul condamnărilor pentru calomnii și insulte sporește la „Foaia Poporului“ tot mai mult.

Mulțămită publică. Pentru serata soc. Mazililor și Rezeșilor bucovineni au binevoit a oferi suprasolviri următoarele prea onorate persoane: Exc. Sa Mitropolitul Dr. Vladimir de Repta 25 cor., d. Dionisie cav. de Bejan 16 cor., d. Ioan cav. de Bejan 6 cor., d. prof. Ioan Boșniag 10 cor., cond. școlii part. din Mihalcea d. Bejan 1 cor., păr. St. Ivanovici 4 cor., Cuvioșia Sa Arhimandritul Patraș 10 cor., notarul din Zastavna d. Popovici 10 cor., parohul din Broscăuți d. D. Popovici 4 cor., d. exarh Leon Palievici 12 cor., notarul din Stulpicani d. Vasile de Tudan 10 cor., d. Dr. Const. cav. de Isopescul-Grecul 6 cor., păr. Haureș 2 cor., d. Mihai cav. de Cocea 1 cor., păr. Eusebie Procopovici 1 cor., d. Iancu Hahon 2 cor., d. Modest Scraba, inginer, 2 cor., d. cons. aulic Stefanellă 6 cor., d. prof. Ioan de Sevescul 1 cor., d. inginer Nicu Mintencu 8 cor., marele proprietar d. Dionis de Samson 6 cor., păr. exarh Totoiescul 4 cor., păr. Voloșencu 1 cor. — Comitetul exprimă tuturor donatorilor pe calea aceasta mulțămăta cea mai profundă.